

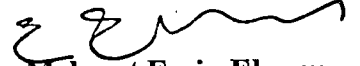

16529

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 13.09.2024

Mehmet Emin Ekmen

Mersin Milletvekili

2024 hac organizasyonunda yaşanan çeşitli sıkıntılar kamuoyunda hâlâ tartışılmaktadır. Hac vizesi olmadan Suudi Arabistan'a giden vatandaşlarımızın yaşadığı sorunlar, hac bedellerinin yüksekliği ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hac organizasyonlarındaki uygulamaları hakkında ciddi iddialar gündeme gelmiştir. Bu durum, vatandaşlarımızın Diyanet organizasyonuna olan güvenini sarsmakta ve şeffaflık taleplerini artırmaktadır.

Vatandaşlar hac vizesi olmadan Türkiye'yi terk etmemeleri konusunda yeterli derecede uyarılmamış, bunda ısrar eden vatandaşların kafileler halinde yurdu terk etmesi kamu gücü ile engellenmemiştir. Hac vizesi olmadan kutsal topraklara götürülen ve büyük mağduriyetler yaşayan vatandaşlarımızın acentelerle ilgili şikayetleri dikkate alınmamıştır. Hac vizesi olmadan Suudi Arabistan'a giden vatandaşlarımızın Suudi makamları tarafından yakalanarak Mekke'den uzak bölgelere bırakıldığı, bu kişilerin yüksek ücretler ödeyerek Mekke'ye dönmek zorunda kaldıkları ifade edilmiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bu vatandaşlarımızı ihbar ettiğine dair kuvvetli bir algı oluşmuş, bu durum kamuoyunda büyük tepkilere yol açmıştır.

Diyanet organizasyonunda görev yapan personelin sayısı, bu görevlilerin görev süreleri ve aldıkları harcırah ödemeleri hakkında şeffaf bilgilendirme yapılmadığı yönünde eleştiriler gündeme gelmiştir.

Türkiye'de hac organizasyonlarına katılan vatandaşlarımızın ödediği bedellerin diğer TBMM araştırma biriminin yaptığı bir inceleme sonucu diğer İslam ülkeleri ile karşılaştırıldığında ücretlerin Türkiye'de neden daha yüksek olduğuna dair sorular cevap beklemektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından belirlenen hac ücretlerinin 24.500 Suudi Arabistan Riyali (SAR) ile 62.000 SAR arasında değiştiği, ancak bu bedellerin ne kadarının Suudi Arabistan makamlarına ödendiği, konaklama ve transfer hizmetleri için ayrılan tutarların neler olduğu konusunda kamuoyuna detaylı bilgi verilmemesi eleştirilmektedir. Vatandaşlarımızın ve kamuoyunun bu konularda bilgilendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Diyanet İşleri

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Başkanlığı'nın organizasyonlarına ilişkin süreçlerin daha şeffaf ve hesap verebilir bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir.

Hac hizmetlerinin 2014 yılında önce Sayıştay denetiminden çıkarıldığı, ilgili kararname uyarınca Diyanet İşleri Başkanlığı ve Cumhurbaşkanlığı makamınca denetlenmesi gerektiği ancak 2014 yılından bu yana hac organizasyonunun kurum içi veya dışı bir denetimden geçmediği anlaşılmıştır. Denetimsiz, şeffaf olmayan yönetim modelinin kurumlar ve vatandaşlar için maliyetler ürettiği, kurumlara güveni azalttığı açıktır.

Son olarak hac hizmeti sunan acentelerin yeterince denetlenmediği, kota ve teminat uygulamaları ile büyük acenteler lehine statüko oluşturulduğu bu durumun yine hacı adayları aleyhine sonuçlar ürettiği ifade edilmektedir.

Bu bağlamda;

1. 2024 Hac sezonu için Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından kaç personel ve diğer kurumlardan kaç misafir görevli istihdam edilmiştir? Bu görevlilerin kurum içi ve dışı dağılım sayısı nasıldır? Kurum dışından görevlendirilenler nerelerde istihdam edilmiştir? Bu kişiler arasında hiçbir görev icra etmeyenler var mıdır?
2. Görevlendirilen personel arasında kaç kişi daire başkanı ve üzeri pozisyonlarda görev yapmaktadır? Üst düzey pozisyonlardaki bu görevlilerin hac hizmetlerindeki görev ve sorumlulukları nelerdir? Bunlar arasında hiçbir görev icra etmeden süreyi tamamlayan üst düzey görevliler var mıdır?
3. 2024 Hac sezonunda görev yapan personel ve misafir görevlilerin görev süresi ne kadardır? En kısa ve en uzun görev süresi kaç gündür? Görevlilerin kalış süresine göre dağılımı nasıldır?
4. Hac organizasyonunda görev yapan tüm personele toplamda ne kadar harcırah ödenmiştir? Bu harcırah ödemeleri hangi bütçeden yapılmıştır? Bu giderler kişi başına düşen hac maliyetlerine eklenmiş midir?
5. 2024 haccında mücamele vizesi ile hacca kaç kişi gitmiştir? Mücamele vizesi ile hacca giden görevli eş ve akrabaları konaklama-transfer benzeri hac hizmetleri karşılığında kuruma herhangi bir ödeme yapmış mıdır? Yapmış ise bu ödeme kişi başı ne kadardır?
6. Diyanet, hacı kartı için aldığı 65 dolar karşılığında nasıl bir hizmet sunmaktadır? Bu uygulamadan vazgeçilmesi düşünülmekte midir?
7. Diyanet'in kurduğu sağlık çadırları ve kamplarında hac vizesi olmayan Türk vatandaşlarına hiçbir sağlık hizmeti verilmemesinin sebebi nedir? Şeker, tansiyon, kalp krizi gibi acil

16529

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

müdahale gerektiren hastaların dahi bu hizmetlerden faydalanamamalarının gerekçesi nedir?

8. Diyanet ve müşavirlik yurtdışında Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil etmektedir. Bu temsiliyet, kusurlu ve suçlu olsa dahi, tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına hizmet sunmak, sorunları ile alakadar olmayı gerektirir. Diyanet; hac vizesi dışında Mekke'ye giden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının yaşadıkları zorluklara karşı bigane tutumundan vazgeçmeyi, bu kişilere yönelik tutum ve bakış açılarında değişikliğe gitmeyi düşünmekte midir?
9. En düşük hac bedeli olan 24.500 SAR (yaklaşık 6.500 Amerikan Doları) hac ücreti dikkate alındığında, bu bedelin toplam ne kadarı hangi hizmetlere karşılık Suudi Arabistan makamlarına ödenmektedir?
10. 24.500 SAR (6.500 Amerikan Doları) bedel içerisinde konaklama ve transfer hizmetlerine ayrılan tutarlar ne kadardır? Diğer giderler (sağlık hizmetleri, rehberlik hizmetleri vb.) ne kadardır? Toplam ücrette her bir gider kalemi ayrı ayrı ne kadar tutmaktadır?
11. En yüksek hac bedeli olan 62.000 SAR (yaklaşık 16.500 Amerikan Doları) hac ücreti için de aynı sorular geçerlidir. Bu bedelin ne kadarı Suudi Arabistan makamlarına ödenmektedir? Konaklama ve transfer bedelleri ne kadardır ve diğer gider kalemleri hangi tutarları kapsamaktadır?
12. Yüksek bedelli hac kontenjanına başvuru sayısının azlığı nedeniyle, kurada çıkma ihtimalinin diğer ücret sınıflarına göre yüksek olduğu görülmektedir. Toplam hac kontenjanının yüksek ve düşük bedelli sınıflar arasındaki dağılımı nasıl ve hangi usul ile yapılmaktadır? Bu dağılım nedeniyle yüksek bedelli hac ödeyen başvuru sahipleri lehine oransal olarak avantaj oluştuğu iddiasına cevabınız nedir? Böyle bir avantaj varsa bunun vatandaşlar arasındaki eşitlik, adalet ve hakkaniyet duygusunu zedelediğini düşünüyor musunuz?
13. Suudi makamlarına ödenen bedeller 10. ve 11. sorularda gösterilen giderler çıktığında sınıflarına göre her bir hacı adayından Diyanet'in elde ettiği gelir ne kadardır?
14. Diyanet, hac ve umre için, Mekke ve Medine'de kaç otel/oda kiralamaktadır? Bu kiralamalar yıllık mıdır, aylık mıdır? Özellikle umre sezonunda ödenen kiralar odaların yıl boyu ortalama doluluk oranı nedir? Kiralanan bazı odaların boş kalmasının umre ve hac ücretlerinin maliyetine ve vakfın bütçesine etkisi nedir?
15. HURSAD'ın Cumhurbaşkanlığı kararlarına aykırı bir şekilde yetkilendirilmesinin sebebi nedir? TURSAB ve HURSAD arasındaki uyuşmazlıklar acenteler üzerinde ne tür etkiler yaratmaktadır?
16. Türkiye'deki hac bedelleri ile Endonezya, Irak, Malezya ve Pakistan gibi ülkelerdeki hac bedelleri arasındaki farkın nedenleri nelerdir? Bu farkın oluşmasında hangi maliyet kalemleri etkilidir?
17. Endonezya'da 2024 hac ücreti 5.747,7 ABD doları olarak belirlenmiş olup, bu tutar hükümet tarafından belirli bir oranda sübvansede edilmektedir. Türkiye'deki hac bedellerinin

16 52 9

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Endonezya ile kıyaslandığında neden daha yüksek olduğu hususunda bir değerlendirme yapılmış mıdır?

18. Irak'ta hac ücreti kara yoluyla 3.500 ABD doları, havayoluyla 5.000 ABD dolarıdır. Türkiye'de belirlenen hac bedellerinin Irak ile kıyaslandığında neden daha yüksek olduğu hususunda ne gibi açıklamalar getirilebilir?
19. Malezya'da 2024 yılı için hac ücreti 7.073 ABD doları olarak belirlenmiş olup, gelir durumu düşük olan hacı adaylarına devlet tarafından mali yardım sağlanmaktadır. Türkiye'de bu tür bir sübvansiyon ya da destek sağlanması düşünülmekte midir?
20. Pakistan'da hac ücreti şehir ve paket tercihlerine göre değişmekte olup, 4.015 ila 4.650 ABD doları arasında değişmektedir. Türkiye'deki hac bedellerinin Pakistan ile kıyaslandığında daha yüksek olmasının nedenleri nelerdir? (15-16-17-18-19. sorulardaki bilgiler Meclis Araştırma Birimi'nce yapılan araştırma raporuna dayanmaktadır.)
21. 2025 yılında hac vizesi olmadan Suudi Arabistan'a gitmek isteyen hacı adaylarının mağdur olmaması için hangi tedbirler alınacaktır?
22. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hac organizasyonları ile ilgili son Sayıştay denetimi hangi yılda yapılmıştır? Cumhurbaşkanlığı denetim mekanizmaları ve Diyanet İşleri Başkanlığı denetim mekanizmaları tarafından son on yılda hangi denetimler yapılmıştır? Varsa yapılmış denetim raporları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
23. Özel sektör hac ve umre hizmetleri hakkında son on yılda yapılan denetim faaliyetleri ve firmalara kesilen cezalar nelerdir?
24. Diyanet ve özel sektör eliyle yürütülen hac hizmetlerinde vatandaş memnuniyetine ilişkin, ne tür ölçümler yapılmaktadır? Memnuniyet anketleri ve bu anketlerin sonuçları ve şikayet edilen şirketler hakkında alınan kararlara dair kamuoyuna açıklamalar yapılmakta mıdır?
25. Diyanet ve müşavirlik, Mekke ve Medine'de sadece hac ve umre vizesi ile gelen vatandaşların sorunları ile ilgilenmektedir. Diğer tür vizelerle gelen vatandaşlarımızın sorunlarıyla Cidde konsolosluğu ilgilenmektedir. Vatandaşlarımızın mağdur olmaması ve sorunların daha hızlı çözülmesi için Diyanet ve müşavirlik, Mekke'ye ulaşabilmiş tüm vatandaşlarımızın sorunlarıyla ilgilenmeyi düşünmekte midir?
26. Hac ve umre organizasyonu yapan firmalar için belirlenen teminat miktarları olan 500.000 USD ile 1.500.000 USD arasındaki rakamlar, özellikle küçük acenteler için haksız rekabet oluşturmaktadır. Bu konuda bir düzenleme veya kolaylık sağlanması düşünülmekte midir?
27. HÜRSAD, 2024-2025 umre hizmetleri için taban fiyat belirlemiştir. Bunun serbest piyasa kurallarına uygun olduğunu düşünüyor musunuz? Tavan fiyat uygulaması yerine taban fiyat belirlenmesinin rekabeti azaltıcı, vatandaş aleyhine doğuracağı sonuçlar denetlenmekte midir?

16529

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

28. Diyanet İşleri Başkanlığı, hac hizmetlerini Diyanet Vakfı ve yine kendisine bağlı ve kendi görevlilerinin yönetici olduğu diğer vakıflar aracılığıyla mı yürütmektedir? Diyanet Vakfı'nın tercihi, denetim açısından bir zafiyet yaratmakta mıdır?
29. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hac hizmetlerini Diyanet Vakfı aracılığıyla yürütmesinin denetim dışı gri bir alan yarattığı açıktır. Önümüzdeki dönemde Diyanet Vakfı dışında bir de MÜSDAV üzerinden hizmet satın alınacağına dair iddialar doğru mudur? Buna neden ihtiyaç duyulmaktadır?
30. Diyanet, hac hizmetlerinden çekilip bu alanda yalnızca denetleyici ve koordine edici bir role geçmeyi düşünmekte midir?
31. Bakanlıklararası Hac ve Umre Kurulu tarafından kabul edilen ve TÜRİSAB tarafından kendilerine belirli bir kontenjan tanınan turizm acentelerinin, hiçbir uyarıda bulunmadan ticari - turist vizesi veya umre vizesi ile vatandaşları hacca götürdüğü, bir kısım hacı adaylarının bu durum nedeniyle otellere adeta hapsedilerek Arafat gününe kadar Mescidi Haram'a bir kez dahi gidemediği, Suudi makamlarınca derdest edilip şehir dışına atıldığı doğru mudur? Bu iddialar hakkında akredite acentelerle ilgili bir inceleme yapılmış mıdır? Bu acentelerin bu tür kafileleri yurt dışına çıkış hizmetleri ile ilgili bir denetim yapılmış mıdır? İddiaların doğruluğu tespit edilmişse acenteler hakkında kontenjan kısıtlaması, para cezası gibi tedbirler uygulanmış mıdır?
32. Türlü vaatler ve yanlış beyanlarla hac kurasında isimleri çıkmayan vatandaşlara yönelik açık ilanlarla ve yüksek fiyatlarla müşteri toplayan bu acentelere karşı bir denetim faaliyeti yürütülmekte midir? Bu acenteler arasında TÜRİSAB üyesi olanlar hakkında mesleki denetim ve yaptırımlar ayrıca uygulanmakta mıdır?
33. Kura çekimi tarihinden itibaren hac vizesi dışında hacca gitmenin zorlukları hususunda gerek cuma vakti gerek diğer vaaz ve hutbeler aracılığıyla vatandaşlar sıklıkla uyarılmış mıdır? 2025 yılı için bu bağlamda hangi tedbirler alınmaktadır?
34. Hacca yakın tarihte yurtdışına (Riyad ve Cidde'ye) uçan yolcular, hac vizesi dışında hac yapmanın zorlukları hakkında, şifahi ve yazılı belgeler yoluyla denetlenmekte ve uyarılmakta mıdır? 2025 için hangi tedbirler planlanmaktadır?
35. Turistik-ticari ya da umre vizesi ile hacı götüren acentelerce Suudi makamlarına ödenen belli meblağların ödenmemesine rağmen bu adaylardan hac vizeli hacılar kadar ücret alındığı görülmektedir. Bu iddialar dikkate alındığında hacı adaylarının mağduriyeti yanında fahiş kar iddiaları incelenmiş midir? Bu konuda Maliye Bakanlığı bilgilendirilmiş midir?